

The Relationship between IT Teachers' Awareness of Turkey's ICT Vision and Their Teaching Activities

Pınar Mutlu*, Mukaddes Erdem**

ABSTRACT. The aim of this study was to determine the relationship between the primary school IT teachers' awareness of Turkey's ICT vision and their teaching activities. The working group of the research included 77 primary school IT teachers. In the study, firstly Turkey's ICT vision and strategy were analyzed. Teaching activities supporting each strategy were identified and a scale was developed. This scale was administered to teachers online. According to the results of the study, 27.3 % of ICT teachers stated that they knew about Turkey's ICT vision, and 24.7 % of them stated that they did not know anything about it. It was seen that there was a significant difference between the teaching activities of teachers in terms of their knowledge about ICT vision.

Keywords: Vision, ICT Vision of Turkey, Information Technology Teacher, Instructional Activity

---

SUMMARY

Purposes and Significance: The aim of this study was to determine the relationship between the primary school IT teachers' awareness of Turkey's ICT vision and their teaching activities. If teachers as important shareholders of an education institution were informed about the nation's and institution's vision, it would be possible to expect them to struggle to be a part of these visions and to fulfill the duties arisen out of them. The framework of this study encompasses the attempts of evoking awareness of IT teachers on ICT vision of Turkey, and the current situation about ICT activities and providing contributions for the debates about the subject more deeply in the scientific environment.

Method: A descriptive and relational screening model was used in this study. Data were collected by a survey. The working group of the research consisted of 77 teachers working in different provinces of Turkey and were reached via online environment. A 4-point likert scale have been developed to determine whether IT teachers have applied some teaching activities that are expected of them in IT lessons in line with Turkey's ICT vision and strategy. The scale consisted of 79 teaching activities related to 10 strategy statements. By using Cronbach α , general reliability coefficient ($\alpha=0.98$) and reliability coefficients of each sub-dimensions have been calculated.

Results: The IT teachers have stated that 27.3 % of them have knowledge about Turkey's ICT vision; 48.1 % of them have partial knowledge; 24.7 % of them did not have any knowledge. The teaching activities, which the IT teachers have organized, greatly differ according to the status of the knowledge of the teachers about the ICT vision. The difference is in favor of teachers who are knowledgeable about Turkey's ICT vision. When the results of analysis were examined, it was seen that having knowledge about ICT vision together with socio-economic level of school has had significant effects on teaching activities.

Conclusions and Discussion: Research results can be considered positive, regarding the fact that almost no significant studies on the provision of share and adoption of the vision were conducted. The fact that the teaching activities, which the IT teachers have organized, greatly differ according to the level of knowledge about the ICT vision was yet another one of the results that were obtained from the research. The joint effect of the socio-economic level of the school and the knowledge about the ICT vision on the teaching activities within the scope of the strategy information has been found significant. Thus, it can be concluded that the socio-economic level of school is a strong variable for the realization of the activities, supporting the ICT vision of Turkey.

---

* Eskişehir Cemalettin Sarar Secondary School, Information Technology Teacher, pinarozkadir@gmail.com

**Assoc. Prof. Hacettepe University, Department of Computer Education and Instructional Technology. erdemm@hacettepe.edu.tr

Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Türkiye'nin BİT Vizyonu Farkındalıklarıyla Öğretim Etkinlikleri Arasındaki İlişki

Pınar Mutlu*, Mukaddes Erdem**

ÖZ. Bu araştırmanın amacı, İlköğretim Bilişim Teknolojileri (İÖBT) Öğretmenlerinin Türkiye'nin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) vizyonu hakkındaki farkındalıkları ile BİT öğretim etkinlikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin çeşitli illerinde çalışan ve çevrimiçi ortamdan kendisine ulaşan ölçeğe cevap veren 77 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada öncelikle Türkiye'nin BİT Vizyonu ve Stratejisi incelenmiş, sonra stratejileri destekleyen öğretim etkinlikleri belirlenmiştir. Belirlenen etkinlikler kullanılarak geliştirilen ölçek İÖBT öğretmenlerine çevrimiçi ortam üzerinden uygulanmıştır. Ayrıca Türkiye'nin BİT vizyonu konusunda daha fazla bilgi sahibi olmak isteyen öğretmenlerden yola çıkarak bir tartışma ortamı oluşturulmuş, çalışma grubundaki bütün öğretmenler ortama davet edilmiştir. Ortamda, Türkiye'nin BİT vizyonu üzerinde tartışmalar sürdürülmüştür. Ortam verilerinden nitel analizler yoluyla öğretmenlerin bakış açılarına ilişkin bazı ipuçları çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmada İÖBT öğretmenlerinin % 27.3'ünün BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğu, % 48.1'i kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 24.7'sinin ise bilgi sahibi olmadığı belirlenmiştir. İÖBT öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri öğretim etkinliklerinin Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Vizyon, Türkiye'nin BİT Vizyonu, Bilgi Teknolojisi Öğretmeni, Öğretim Etkinliği

GİRİŞ

Dünyada Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) etkisiyle meydana gelen bilgi toplumuna dönüşüm süreci hızla devam etmektedir. Avrupa Birliğinin, üye ülkelerin bilgi tabanlı ekonomiye sahip olabilmesi için düzenlediği ve daha sonra eAvrupa 2002, eAvrupa 2005, i2010 adları ile güncellenen Lizbon Stratejisi, bu süreci yönetmeye dönük çabaların en belirginini olarak nitelenebilir (DPT, 2006).

Bilgi ve İletişim Teknolojileri, 20. yy.' da kendisiyle birlikte diğer alanlardaki eğitimsel, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin tabanını da oluşturmuş ve onları desteklemiştir (Bozkurt, 1996; Akar, 2003; TÜBİTAK, 2004a; DPT, 2008). Değişim sürecinde, bireysel ya da ülke olarak başarılı olmak bilgiye erişim, bilgiyi depolama ve yönetme becerilerine sahip olmayı gerektirmektedir (Çakır ve Yükseltürk, 2010). Bilgi üretimi ve yönetimi ise etkili BİT kullanımı ile ilişkilidir. Bundan dolayı Vizyon 2023 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları çalışması Teknoloji Öngörü Panelleri'nde tüm sektörlerin büyürken BİT'e ihtiyaç duyacağı, bu nedenle BİT alanında Türkiye'nin yetkinlik kazanması gerektiği üzerinde durulmuştur (TÜBİTAK, 2004b).

Yeni fikir, teknoloji ve örgüt yapılanmalarının gözlemlendiği bu değişim sürecinde örgütler, varlıklarını devam ettirmek için değişmek zorundadırlar. Örgütlerin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde öne geçmeleri, paydaşlarının örgüte bağlılıklarının sağlanabilmesi, BİT alanında yetkinlik kazanılması ancak güçlü bir vizyonun örgütün geleceğine ilişkin yol göstericiliği ile mümkün olabilecektir (Demir, 2000; Akgemci, Çelik ve Ertuğrul, 2004; Çetin, 2009).

Vizyon geleceğin düşünülmesi, tasarlanmasından daha geniş olarak, var olabilecek ve olması gereken geleceğin ortaya konulması, yaratılmasıdır. "Vizyon, hayal ile gerçeği dengeleyebilmek ve kurgulayabilmektir" (Erçetin, 2000). Bunun için öncelikle örgütün var olan durumunun değerlendirilmesi gerekir. Böylece ileride izlenecek stratejilerin ve eylemlerin ipuçları sağlanmış, geleceğin yaratılması için önemli adımlar atılmış olur. Düşlerdeki örgütün tüm özelliklerinin tanımlanmasından sonra geliştirilen vizyon açıklanarak paydaşlara iletilir ve paydaşlarla paylaşılır (Erçetin, 2000).

* Eskişehir Cemalettin Sarar Ortaokulu, Bilişim Teknolojisi Öğretmeni, pinarozkadir@gmail.com

**Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü. erdemm@hacettepe.edu.tr

Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde bireylerin ihtiyaçlarının farklılaşması, ekonomik, sosyal, kültürel değişimler, yeni arayışlar ortaya çıkarmaktadır. Bu arayışlar ise değişimleri, yenilikleri izleyip uygulayabilmez. Bu değişimleri ve yenilikleri takip edebilme, etkili ve sürekli güncellenen bir vizyonun ışığında mümkün olabilir (Özden, 2000; Akar, 2003).

Bugün bilgi toplumu bilim, teknoloji ve eğitim sektörleri olmadan temsil edilemez (Hargreaves, 2003). Tüm bu sektörlerle iç içe yaşayan insanlar kendilerini ve içinde yaşadığı toplumu geliştirmek için sürekli öğrenmek durumundadırlar. Hem bilgi toplumunda değişim ve gelişmelerin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesi için bireylerin bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarının geliştirilmesi açısından hem de ülke geleceğine önem vermesi, onu yönlendirmesi, ülkeye vizyon kazandırması ve ülke vizyonunun devamlılığı açısından eğitim kurumları önemli bir konumdadır (Akar, 2003). Başka bir ifadeyle eğitim kurumları mevcut ülke vizyonunun hem gerçekleşmesi hem de yenilenip, geliştirilmesi için çabalamak ve vizyoner bireyler yetiştirmek durumundadır (Çengel, 2005). Bu nedenle öğrenen okul ve de öğrenen toplumlar gerek ülke gerekse eğitim kurumlarının ana vizyonu olmalıdır (Çalık, 2010).

Bilgi toplumu sürecinde ülkenin gelişiminde rol oynayacak bireylerin eğitim ve öğretim etkinliklerinin sürdürüldüğü kurumlar olarak okullar ve bu okullarda görev yapan öğretmenlerin, genelde ülkenin özeldi ise eğitim kurumlarının vizyonuna ilişkin farkındalığı; vizyonu benimseme düzeyi ve bu vizyona hizmet eden uygulamalar gerçekleştirme durumları ise vizyonla birlikte ele alınması gereken diğer önemli konulardır.

Buraya kadar yapılan açıklamaların vizyona ilişkin iki önemli noktayı öne çıkardığı söylenebilir. Bunların ilki, kurumların vizyonlarını açık bir şekilde oluşturmalarının, ikincisi ise kurumların vizyonlarını paydaşlarıyla net bir biçimde paylaşmalarının gerekliliğidir.

Vizyon belirleme süreci, mevcut durumun dikkate alınmasını ve geleceğin öngörülmesini gerektirir. Eğer BİT'e dayalı bir toplumsal dönüşümün kaçınılmazlığından söz ediyorsak ülkenin ve kurumların vizyonlarını belirlerken BİT'in etkilerini ve yaygınlaşmasını dikkate alma zorunluluğu vardır. Bu paralelde her ülke ve her kurum kendi BİT vizyonunu oluşturmalıdır denilebilir. Zira etkili bir BİT vizyonu kurumların amaçlarını öğrenme, öğretme, yönetim ve uygulama açısından destekleyecek ve arttıracak; kurumun inanç ve değerlerini tamamlayacaktır (GESCI, 2009).

Türkiye'de BİT ve Bilgi Toplumu Vizyonu Belirlemeye İlişkin Çalışmalar

Osmanlı Devleti'nin yıkılması ile yeniden kurulma çabası içinde olan Türkiye, yeni vizyonunu ekonominin gelişmesi, teknoloji transferi yoluyla ülkenin kalkınması olarak belirlemiş ve kalkınmada planlı döneme geçmiştir. 1960'larda bilim ve teknoloji politikaları oluşturma çalışmalarında "Türk Bilim Politikası 1983-2003" ve "Türk Bilim ve Teknoloji Politikası 1993-2003" dokümanlarının payı büyüktür. 2000'li yıllarda bilim ve teknoloji alanında hedeflerin uygulanabilirliğinin paydaşların hedefleri benimsemesinden geçtiği fark edilmiş, TÜBİTAK tarafından geliştirilmiş olan Vizyon 2023 Teknoloji öngörü projesi ile tüm kesimlerin de katılım sağladığı Türkiye'nin yeni vizyonu ortaya konulmuştur (Yücel, 2003; TÜBİTAK, 2004b).

Vizyon 2023'e ulaşabilmek için bilim, teknoloji ve yenilikte yetkinleşmek, ülke çapında çabalamayı gerektirir. Bunun için her kamu kurumunun, kendine ait olarak 2023 odaklı bir vizyon ve strateji oluşturması; belirlenen tüm politikalarda bu vizyon ve hedefleri gözetmesi gerekmektedir. Vizyonun paydaşlarla paylaşılabilmesi, onu kişisel bir düşünmekten çıkarır. Bunun için devletin her kurum, birim ve çalışanının, Vizyon 2023 ve bunu destekleyen hedefler doğrultusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir (TÜBİTAK, 2004b).

Vizyonlar yukarıdan aşağıya oluşturulurken aşağıdan yukarıya uygulanır. Dolayısıyla BİT vizyonu uygulanırken Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na büyük görevler düşmektedir (Akıncı ve Seferoğlu, 2010). MEB'e bağlı okullarda çalışan öğretmenlerin sayısının yaklaşık 600 bin olduğu

düşünüldüğünde Türkiye'nin gelecek nesillerin yetiştirilmesi için ciddi bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Türkiye'nin geleceğini yetiştirecek öğretmenlerin ülkenin vizyonuna adanmışlıklarının sağlanması başarıya ulaşmada çok önemli bir faktördür. Bunun için MEB tarafından bilgi toplumunu yetiştirecek olan öğretmenlerimizin Türkiye'nin BİT vizyonu ve buna paralel kendi BİT vizyonu, stratejisi ve eylem planı hakkında öğretmenlerin bilinçlenmesini; bunları benimsemesini ve gerçekleşmesine hizmet etmesini sağlamak üzere çalışmalar yapması önem kazanmaktadır.

Bilgi Toplumu ve Bilgi Toplumu Bireyinin Nitelikleri

Ülkelerin bilgi toplumuna dönüşmesi ile birlikte gündeme oturan ve etkilenen taraf, bireydir. Bu süreçte “bireyin kimliği”, “bireysel yaşantı” ve “bilgi yönetimi becerileri” merkezdedir (Çelik, 1995; Akar, 2003). Nitekim ABD’de yapılmış olan bir çalışmada bilgi toplumu bireylerinin özellikleri vizyoner bir bakış açısıyla resmedilmiştir (Erdem ve Akkoyunlu, 2002). Böylece bireylerin yetiştirildiği yerler olan eğitim örgütlerinde de personel ve öğrencilerin görev ve rollerinde değişimler meydana gelmiştir (Çelik, 1995; Akar, 2003). Özden’in (2000) belirttiği gibi bilgiyi teknoloji ile yönetebilen, problem çözebilen, yaşam boyu öğrenebilen bireyler gelecekte başarılı olacaklardır. Bu nedenle problem çözme, iletişim kurma, yeni bilgi üretmek için bilgiye ulaşabilme ve tüm bunları teknoloji ile gerçekleştirme önemlidir (Erdem ve Akkoyunlu, 2000).

DPT’nin (2006) bilgi toplumu strateji belgesinde verilen “Bilgiyi etkin kullanmanın ve verimlilik seviyesini artırmanın en önemli sağlayıcılarından biri Bilgi ve İletişim Teknolojileridir. Bilgi ve İletişim Teknolojileri; bilgiyi üretme, işleme ve saklama, paylaşma ve kolay erişim, karar alma süreçlerinde rol oynar” ifadesi ile bilgi toplumunda BİT’in kritik rolü ortaya konulmuştur.

Bilgi toplumunun vazgeçilmezi olan eğitim kurumlarının bireylerini yaşama hazırlarken bilgi toplumu becerilerini kazandırmada BİT’ten faydalanması zorunlu hale gelmiştir. Görsel malzeme, bilgiye ulaşmada kolaylık, bilgi kaynaklarında çeşitlilik teknoloji ile öğretim programlarının bütünleştirilmesi sürecini getirmiştir (Erdem ve Akkoyunlu, 2000; Demiralay ve Karadeniz, 2009).

Bilgi toplumunda bilimsel bilgi önemli bir artış göstermektedir. BİT’in hızlı gelişimi ise toplumları ve kültürleri birbirine yakınlaştırmakta, toplumun tüm kesimlerine yayılmakta ve bir “ağ etkisi” yaratıp birbirleriyle ilişkili hale getirerek güçlendirmektedir. Toplumun bu dönüşüm sürecinde en önemli kurumlar olan okulların bu gelişmelere kayıtsız kalması mümkün değildir (DPT, 2006). Dolayısıyla, yukarıda da belirtildiği gibi, eğitimden beklenenler doğrultusunda okullarda yeni bir yapılanmaya gidilmesi gerekmektedir.

Eğitim sistemimizin bugünkü vizyonu yaratıcı, yenilikçi, özgüven sahibi, hayata olumlu bakan, barışçı, problem çözme, iletişim, düzenleme ve işbirliği yeteneği gelişmiş, bilim, sanat ve teknoloji üretebilen, girişimci, çevreye duyarlı özgür beyinler yetiştirmektir. Tabii ki bunun için de demokratik, kendini yenileyebilen, yerinden yönetim ilkesini benimseyen bir eğitim sisteminin olması gerekir (TÜBİTAK, 2005). Öğrenen okul ve de öğrenen toplumlar olmak eğitim sistemimizin ana vizyonu olmalıdır (Çalık, 2010). Bu bağlamda okullara düşen görev, bu vizyonu açık bir şekilde ortaya koymak ve tüm taraflarla paylaşmaktır.

Sonuç olarak vizyondan haberdarlık; bir noktada birleşme, takım ruhu, coşku, bağlılık ve eylemlerimizi yönlendirmeyi sağlamaktadır. “Vizyon, yönetici tarafından açıklanıp paydaşlar tarafından anlaşılıp paylaşıldıkça değer kazanır” (Timur, 2006). Paylaşım eksikliği sonucu vizyondan haberdar olmama, yapılacak olanların benzer hedeflere dönük olmamasına ve kurumun vizyonunu gerçekleştirmemesine neden olur.

Paylaşılan bir vizyon, paydaşları örgütün amacına yönelterek, onları çalışmaya teşvik etmekte, karar alma sürecine adeta bir pusula gibi yardımcı olmaktadır. Vizyon sayesinde paydaşlar, neye göre ve nasıl karar alacaklarını bilirler, bu durum amaç belirsizliğinde ve denetleme olmadığında bile geçerlidir. Yöneticiler, örgüt vizyonunu etkili bir biçimde çalışanlara ilettiklerinde, “iş tatmininin,

örgüte bağlılığın, sadakatin, örgüt ruhunun, örgütün değerleri konusundaki bilgi düzeyinin, yaptığı işten gurur duymanın, verimliliğin ve motivasyonun arttığını” görmekteyiz (Aydemir, 2000; Akgemci, Çelik, Ertuğrul, 2004; Akar, 2003; Gül, 1997; Durukan, 2006). Dolayısıyla bir eğitim kurumunun önemli paydaşlarından biri olan öğretmenlerin, eğer Türkiye’nin BİT vizyonundan haberdar olurlarsa, bu vizyonun bir parçası olma ve hem kurumlarının hem de ülkenin vizyonunda paylarına düşen görevleri yerine getirme çabası içine girmeleri beklenebilir.

“Eğitim ne tarih, ne de matematik dersinden ibarettir. Eğitimin onların hepsini kapsayan fakat onlardan daha derin bir yanı vardır. Tarih dersi de, matematik dersi de okulun ortak vizyonunun parçası olduğunda değer taşır. Öğretmen bu büyük vizyon içerisinde kendi rolünü görebilmelidir.” (Durukan, 2006). Bu düşünce BİT vizyonu açısından değerlendirildiğinde öğretim etkinliklerimiz ancak BİT vizyonunun bir parçası olduğunda değer taşır. İlköğretim Bilişim Teknolojileri (İÖBT) öğretmenleri, BİT vizyonu içerisinde kendi rolünü görebilmeli, öğretim etkinliklerini bu yönde geliştirmelidir.

Bu çalışmanın bu çerçevede, İÖBT öğretmenlerinin Türkiye’nin BİT vizyonuna ilişkin farkındalıkları ve gerçekleştirdikleri BİT etkinliklerine ilişkin şu anki durumun ortaya konulması, çözüm önerilerinin sunulması ve konunun bilimsel çevrelerde daha yoğun tartışılmasına dönük katkılar sağlaması umulmaktadır.

Araştırma Problemi: İÖBT öğretmenlerinin Türkiye’nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıkları ile düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri arasında ilişki var mıdır?

Alt Problemler:

1. İÖBT öğretmenlerinin Türkiye’nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıkları ne durumdadır?
2. İÖBT öğretmenlerinin düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri nelerdir?
3. İÖBT öğretmenlerinin düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri Türkiye’nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıklarına bağlı bir değişim göstermekte midir?
4. İÖBT öğretmenlerinin düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri; Türkiye’nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıklarına, mesleki deneyimlerine ve çalıştıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyine bağlı olarak değişim göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma İÖBT öğretmenlerinin Türkiye’nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıklarını belirleme açısından tarama, farkındalıkları ile uyguladıkları öğretim etkinlikleri arasındaki ilişkileri vermesi açısından ilişkiseldir. Araştırma gerçekleştirilirken izlenen yol aşağıda sunulmuştur:

- Ölçek Geliştirme: Öncelikle Türkiye’nin BİT Vizyonu ve Stratejisi incelenmiştir (TÜBİTAK, 2005). Daha sonra stratejiler birbirleriyle ilişkililik durumları dikkate alınarak düzenlenmiş ve her bir stratejiyi destekleyen öğretim etkinlikleri belirlenmiştir. Belirlenen öğretim etkinlikleri 4 uzmanın görüşüne başvurularak düzenlenmiş ve stratejilerle ilgili öğretim etkinliklerini içeren bir form oluşturulmuştur. Form 4’lü yapıda derecelendirilerek ölçek yapısı kazandırılmıştır.
- Ölçek Uygulaması: Ölçek İÖBT öğretmenlerine çevrimiçi ortamdan iletilmiş ve yanıtlamaları istenmiştir. Ölçeğe 77 İÖBT öğretmeni yanıt vermiştir. Bu veriler, hem ölçeğin geliştirilmesi amacıyla hem de öğretmenlerin Türkiye’nin BİT vizyon ve stratejilerinin farkında olma durumları ve bunları destekleyen öğretim etkinliklerine ne ölçüde öğretim ortamlarında yer verdiklerini belirlemek için kullanılmıştır.
- Ayrıca öğretmenlere Türkiye’nin BİT vizyonu konusunda daha fazla bilgi sahibi olmak isteyip istemedikleri sorulmuş ve öğretmenlerin tamamı bu soruya evet cevabı vermiştir. Bunun üzerine bu

bilgilenmeyi etkileşimli bir ortamda sağlamak üzere bir tartışma ortamı (web günlüğü) oluşturularak öğretmenler ortama davet edilmiştir.

- Türkiye'nin BİT vizyonu isimli tartışma ortamı: Çalışma grubundaki bütün öğretmenlerin bilgilenmek, bilgi paylaşmak ve tartışmak üzere davet edildiği ortama yalnızca 15 öğretmen katılmış ve bunların yalnızca 10'u aktif olarak tartışmıştır.
- Tartışma ortamına katılan öğretmenlere Türkiye'nin BİT Vizyonu -Stratejisi ve Öğretim Etkinlikleri Ölçeği tekrar iletilmiş ve yanıtlamaları istenmiştir. Böylece sayıca az olsa da BİT vizyonu üzerinde çalışmış olmanın öğretim etkinliklerinde bir değişim oluşturup oluşturmayacağına dair bazı ipuçları alınmaya çalışılmıştır.
- Ayrıca ortam verilerinden nitel analizler yoluyla öğretmenlerin bakış açılarına ilişkin bazı sonuçlar üretilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin çeşitli illerinde çalışan ve sosyal medya grupları, e-posta grupları gibi çevrimiçi ortamlardan kendisine ulaşan ölçüğe gönüllü olarak cevap veren 77 İÖBT öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların 36'sı (%47) erkek, 41'i (%53) kadındır. Öğretmenlerin 52'si (%67.5) 1-3 yıl, 19'u (%24.7) 4-6 yıl ve 6'sı (%7.8) 7-9 yıllık öğretmenlik deneyimine sahiptir.

Çalışılan okulların sosyo-ekonomik düzeyi farklılık göstermektedir. Katılımcıların algısıyla belirlenen okulların sosyo-ekonomik düzeyi bilgisi Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Okulların sosyo-ekonomik düzeyine ilişkin betimsel istatistikler

Çalışılan Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeyi							
Düşük		Orta		Yüksek		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%
36	46.75	33	42.86	8	10.39	77	100

İÖBT öğretmenlerinden 36'sı (%46.75) çalıştığı okulun sosyo ekonomik düzeyinin düşük olduğunu, 33'ü (%42.86) orta sosyo ekonomik düzeyde, 8'i (%10.39) ise üst sosyo ekonomik düzeyde bir okulda görev yaptığını ifade etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Türkiye'nin BİT Vizyonu-Stratejisi ve Öğretim Etkinlikleri Ölçeği: İÖBT öğretmenlerinin, Türkiye'nin BİT vizyon ve stratejisi doğrultusunda BT derslerinde yer vermesi beklenen bazı öğretim etkinliklerini uygulayıp uygulamadıklarına dair 4'lü likert tipinde bir ölçek geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümü, kişisel bilgilerden oluşmaktadır. Bu bölümde katılımcıların cinsiyeti, yaşadıkları il, mezun oldukları üniversite, mesleki deneyim süreleri, çalıştıkları okulun sosyo-ekonomik düzeyi, çalıştıkları okulun donanım olanakları, okuldaki bilgisayar dışındaki BT malzemeleri, Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmak isteme durumları sorulmaktadır. İkinci bölüm ise, Türkiye'nin BİT stratejilerine yönelik 79 öğretim etkinliği ifadesinden oluşmaktadır. Bu ifadelere verilecek yanıtlar "Uygulamıyorum", "Bazen Uyguluyorum", "Sıklıkla Uyguluyorum", "Her Zaman Uyguluyorum", olmak üzere 4'lü likert tipinde derecelendirilmiştir.

Ölçek geliştirilirken, öncelikle Vizyon 2023 Eğitim ve İnsan Kaynakları Sonuç Raporu ve Strateji Belgesi incelenerek Türkiye'nin BİT vizyonu ve bu vizyonu gerçekleştirmeye yönelik eylemlere yön verecek stratejik amaçlar incelenmiştir. Bu inceleme sonrasında raporda yer alan toplam 18 strateji ifadesi alınmış ve her birinin gerçekleştirilebilmesi için gerekli öğretim etkinlikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Toplam 94 maddelik ölçek, stratejileri desteklediği düşünülen öğretim etkinliklerinin destekleyicilik derecesini belirlemek için uzman görüşüne başvurularak düzeltilmiştir. Böylece 10 strateji grubu ve 87 madde haline getirilmiş olan ölçek, 77 kişilik çalışma grubuna uygulanmıştır.

Uygulama verilerine, belli stratejiler ve bunları desteklediği düşünülen öğretim etkinliklerinin birbiriyle ilişkilerini ve birlikte aynı stratejiyi destekleme durumlarını belirlemek üzere her alt grup için ayrı ayrı doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda ilgili olduğu stratejiyle zayıf ilişki gösteren maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Son haliyle ölçek 10 strateji grubuna ilişkin toplam 79 maddeden oluşmaktadır. Her bir faktör içerdiği özellik ve öğretim etkinlikleri incelenerek adlandırılmıştır (Ek1).

Ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach α güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Her bir alt boyuta ilişkin adlandırma, madde sayısı ve Cronbach α güvenilirlik katsayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Stratejiler ve güvenilirlik katsayıları

Strateji Grupları	Madde Sayıları	Cronbach α Güvenirlik Katsayısı
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	13	0.92
Bilişim ve Sanal Dünyada Etkililik	8	0.88
Bilişim ve ARGE Becerileri	6	0.86
Bilişim ve Öğretimi Geliştirme Becerileri	7	0.87
Bilişim ve Eleştirel Düşünme Becerisi	6	0.86
Bilişim ve Proje Geliştirme Becerileri	6	0.80
Bilişim ve Problem Çözme Becerisi	7	0.90
Bilişim ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri	11	0.91
Bilişim ve Çok Yönlülük	8	0.86
Bilişim ve Ekolojik Denge Bilinci	7	0.88
Toplam	79	0.98

Türkiye’nin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Vizyonu Çevrimiçi Tartışma Ortamı (Web günlüğü):

İÖBT öğretmenlerinin Türkiye’nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmalarının onların daha etkili ve çeşitli etkinlikler yapmalarını sağlayacağı düşünülmüş, bu farkındalığın onların etkinliklerinde gerçekten değişiklik oluşturup oluşturmadığını görebilmek için Türkiye’nin BİT Vizyonu Çevrimiçi Tartışma Ortamı geliştirilmiştir.

Türkiye’nin BİT Vizyonu, Stratejisi ve Öğretim Etkinlikleri Ölçeği uygulanırken “Türkiye’nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmak ister misiniz?” sorusu da sorulmuş, bilgi sahibi olmak isteyen tüm İÖBT öğretmenlerinin katılabilecekleri, yukarıda belirtilen çevrimiçi tartışma ortamı oluşturulmuştur. Bu ortamda vizyon ve strateji kavramının anlamı, neden vizyona ihtiyaç duyulacağı, vizyonla ilgili metaforlar, Türkiye’nin BİT vizyonu ve stratejileri, vizyon-strateji-öğretim etkinlikleri arasındaki ilişki, MEB’in BİT vizyonu ile Türkiye’nin BİT vizyonunun örtüşüp örtüşmediği, etkinlik örnekleri üzerinde tartışmalar yürütülmeye çalışılmıştır. Ortam BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olan-olmayan tüm İÖBT öğretmenlerine açık tutulmuştur.

BULGULAR VE YORUMLAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İÖBT öğretmenlerinin Türkiye’nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıklarını belirlemek için, İÖBT öğretmenlerine Türkiye’nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuş ve yanıtlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. İÖBT öğretmenlerinin Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumu

		BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma						Toplam
		Evet		Hayır		Kısmen		
		f	%	f	%	f	%	
Mesleki Deneyim	1-3 Yıl	14	26.9	11	21.2	27	51.9	52
	4-6 Yıl	6	31.6	5	26.3	8	42.1	19
	7-9 Yıl	1	16.7	3	50.0	2	33.3	6
Toplam		21	27.3	19	24.7	37	48.1	77

Tablo 3 incelendiğinde görülmektedir ki, İÖBT öğretmenlerinin % 27.3'ü BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu; % 48.1'i kısmen bilgi sahibi olduğunu; % 24.7'si ise bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Söz konusu soruya verilen cevaplar öğretmenlerin mesleki deneyimleri dikkate alınarak incelendiğinde ise, mesleki deneyimi 1-3 yıl olan öğretmenlerin %26.9'u Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu; % 51.9'u kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 21.2'si ise vizyon hakkında bilgi sahibi olmadığını ifade etmişlerdir. Aynı oranlar 4-6 yıl mesleki deneyimi olan İÖBT öğrenmeleri açısından ve yine öğretmenlerin kendi ifadelerine dayalı olarak, incelendiğinde; %31.6'sının vizyon hakkında bilgi sahibi olduğu, % 42.1'inin kısmen bilgi sahibi olduğu ve % 26.3'ünün bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Oranlar 7-9 yıllık öğretmenler açısından incelendiğinde ise, bu dilimde yer alan öğretmen sayısının azlığı önemli bir etmen olsa da, Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtenlerin oranının %16.7 ve kısmen bilgi sahibi olduğunu belirtenlerin oranının %33.3 olduğu görülmektedir. Bu oranlar dikkat çekicidir ve vizyonun öğretmenlere ya da öğretmenlerin vizyona ulaşmaları anlamında iyileşen bir süreç gerçekleştiğinin işaretçisi olabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu alt problem için öncelikle, İÖBT öğretmenlerinin BİT stratejileri ile ilişkili öğretim etkinliklerine öğretim ortamlarında yer verme derecelerini belirlemek için, Türkiye'nin BİT Vizyonu Stratejisi ve Öğretim Etkinlikleri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar üzerinde betimsel istatistikler gerçekleştirilmiş ve sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, İÖBT öğretmenlerinin bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi ve bilişim ve bilgi okuryazarlığı becerileri stratejisi kapsamında yer alan etkinliklere daha fazla yer verdikleri görülmüştür. Bilişim ve çok yönlülük stratejisi kapsamındaki etkinlikler uygulanma değerleri açısından üçüncü sırada, bilişim ve problem çözme becerisi stratejisi kapsamındaki etkinliklerse dördüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 4. İÖBT öğretmenlerinin düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri.

Stratejiler	N	Min	Mak	Ort	S
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	77	14,00	47,00	30,43	7,61
Bilişim ve Sanal Dünyada Etkililik	77	8,00	29,00	15,77	4,81
Bilişim ve ARGE Becerileri	77	6,00	24,00	13,83	3,91
Bilişim ve Öğretimi Geliştirme Becerileri	77	7,00	28,00	15,51	4,46
Bilişim ve Eleştirel Düşünme Becerisi	77	6,00	23,00	15,71	3,83
Bilişim ve Proje Geliştirme Becerileri	77	6,00	23,00	13,19	4,05
Bilişim ve Problem Çözme Becerisi	77	7,00	26,00	16,38	4,29
Bilişim ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri	77	11,00	42,00	28,23	7,03
Bilişim ve Çok Yönlülük	77	8,00	31,00	17,64	4,82
Bilişim ve Ekolojik Denge Bilinci	77	7,00	28,00	13,45	4,81
Toplam	77	80,00	288,00	180,14	42,21

Bu tablo doğrultusunda madde madde durum incelenmiş ve Tablo 5 elde edilmiştir.

Tablo 5. İÖBT öğretmenlerinin stratejiler bazında en çok ve en az düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri.

Stratejiler	Uygulama	Etkinlik	$\bar{X}$	S
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	En çok	Kendi öğrenme yollarının farkında olma ve bunları öğrencileriyle paylaşma.	2.66	0.85
	En az	Yaşam boyu öğrenme becerilerini kazandıran okul ya da sınıf dışı etkinlikler düzenleme.	2.06	0.82
Bilişim ve Sanal Dünyada Etkililik	En çok	Sanal ortamı etkin ve bilinçli kullanma anlayışını geliştirici etkinlikler gerçekleştirme.	2.34	0.84
	En az	Öğrenci, öğretmen ve velilerin birlikte kullanabileceği öğrenme amaçlı sosyal ağ siteleri oluşturma.	1.57	0.83
Bilişim ve ARGE Becerileri	En çok	Öğrencileri yeni fikirler üretmeye teşvik etme.	2.71	0.81
	En az	Alandaki Gelişmeleri derse uygulayabilmek için, öğrencilerin birbirlerine ulaşmalarını, etkileşim içinde olmalarını sağlayıcı ortamlar geliştirme.	1.99	0.83
Bilişim ve Öğretimi Geliştirme Becerileri	En çok	Bilişim Teknolojilerini bir bilişsel araç olarak öğrenme ortamlarında kullanma.	2.55	0.85
	En az	Öğrencilerle beraber bilgi paylaşımı amacıyla web siteleri oluşturma.	1.78	0.88
Bilişim ve Eleştirel Düşünme Becerisi	En çok	Öğrenciye sınıf içi etkinliklerde karar süreçlerine katılma fırsatı verme.	2.84	0.80
	En az	Sebep sonuç ilişkilerini görme, olayları içinde geliştiği koşullarla birlikte değerlendirme özelliklerini kullanabileceği araştırmayı gerektiren etkinlikler düzenleme.	2.30	0.74
Bilişim ve Proje Geliştirme Becerileri	En çok	Öğrencilerin farklı görüşler oluşturmalarını zorunlu kılan etkinlikler düzenleme.	2.40	0.88
	En az	Web tabanlı ortamlarda etik konularda tartışma ortamı oluşturma, fikir paylaşımı ve bilgi üretimini sağlama.	1.95	0.90
Bilişim ve Problem Çözme Becerisi	En çok	Gerçek problemler üzerine yapılanmış öğrenme ortamları oluşturma.	2.36	0.86
	En az	Teknolojinin topluma hizmet sürecinde yerini, katkısını tartışmak ve teknolojiyi bu amaçla kullanmak yönünde projeler üretme.	2.05	0.90
Bilişim ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri	En çok	Bir konuyu araştırırken birden fazla kaynağa yöneltme.	2,91	0,85
	En az	Sınıfa getirilen bilginin kaynağını/kaynaklarını sorgulama.	2,19	0,89
Bilişim ve Çok Yönlülük	En çok	Bilgiyi elde etme süreçlerinde yaratıcılıklarını engelleyebilecek müdahalelerde bulunmama.	2,81	0,89
	En az	Farklı sosyal ve kültürel gruplara dâhil olan öğrenenlerin çevrimiçi tartışma ortamlarında katkı ve işbirliği yapmalarına dönük etkinlikler planlama.	1,79	0,80
Bilişim ve Ekolojik Denge Bilinci	En çok	Projelerde ortaya konulan ürünleri değerlendirme.	2.17	0.98
	En az	Doğa dostu BT konusunda projeler gerçekleştirme.	1.51	0.85
Toplam	En çok	Bir konuyu araştırırken birden fazla kaynağa yöneltme.	2,91	0,85
	En az	Doğa dostu BT konusunda projeler gerçekleştirme.	1.51	0.85

N=77

Tablo 5’de sunulan verilere göre İÖBT öğretmenleri tarafından en fazla “Bir konuyu araştırırken birden fazla kaynağa yönelme” etkinliğinin ($\bar{X}=2,91$), en az “Doğa dostu BT konusunda projeler gerçekleştirme” etkinliğinin ($\bar{X}=1,51$) uygulandığı gözlemlenmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu alt problem kapsamında, İÖBT öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri öğretim etkinliklerinin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Her bir strateji için ayrı ayrı olmak üzere tek yönlü varyans analizi yapılmış; tek yönlü varyans analizi sonuçları ve betimsel istatistikler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. İÖBT öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri öğretim etkinliklerinin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları ve betimsel istatistikler

Stratejiler (S)	BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma	$\bar{X}$	S	F	p
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	Evet	33.10	6.64	3.751	.028*
	Hayır	26.79	8.16		
	Kısmen	30.78	7.30		
Bilişim ve Sanal Dünyada Etkililik	Evet	16.81	4.25	1.623	.204
	Hayır	14.16	4.27		
	Kısmen	16.00	5.27		
Bilişim ve ARGE Becerileri	Evet	15.24	2.93	2.618	.080
	Hayır	12.47	4.74		
	Kısmen	13.73	3.77		
Bilişim ve Öğretimi Geliştirme Becerileri	Evet	17.38	3.51	3.057	.053
	Hayır	14.11	4.99		
	Kısmen	15.16	4.42		
Bilişim ve Eleştirel Düşünme Becerisi	Evet	16.43	3.23	2.053	.136
	Hayır	14.21	4.45		
	Kısmen	16.08	3.69		
Bilişim ve Proje Geliştirme Becerileri	Evet	14.81	2.52	5.561	.006*
	Hayır	10.84	4.11		
	Kısmen	13.49	4.26		
Bilişim ve Problem Çözme Becerisi	Evet	17.67	3.41	2.909	.061
	Hayır	14.53	5.16		
	Kısmen	16.60	4.02		
Bilişim ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri	Evet	30.10	4.57	3.406	.038*
	Hayır	24.79	8.52		
	Kısmen	28.95	6.92		
Bilişim ve Çok Yönlülük	Evet	18.76	3.82	1.650	.199
	Hayır	16.05	5.74		
	Kısmen	17.81	4.73		
Bilişim ve Ekolojik Denge Bilinci	Evet	14.67	4.20	2.247	.113
	Hayır	11.58	5.41		
	Kısmen	13.73	4.64		
Toplam	Evet	194.95	29.14	3.883	.025*
	Hayır	159.53	49.94		
	Kısmen	182.32	41.04		

BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumu ile düzenlenen öğretim etkinliklerinden alınan puanlar arasında yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına bütün olarak bakıldığında, BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre öğretim etkinliklerinin farklılaştığı görülmektedir. Farklılık (.025) $p < .05$ düzeyinde anlamlıdır. Sonuçlar her bir strateji açısından ayrı ayrı incelendiğinde ise, bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi, bilişim ve proje geliştirme becerileri stratejisi ve bilişim ve bilgi okuryazarlığı becerileri stratejisi kapsamındaki etkinliklerin, BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre farklılaştığı ve bu farklılığın $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

Bu sonuca göre bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi, bilişim ve proje geliştirme becerileri stratejisi ve bilişim ve bilgi okuryazarlığı becerileri stratejisi kapsamındaki etkinlikler için anlamlı farklılığın BİT vizyonuna ilişkin hangi farkındalık ya da bilgi düzeyinden kaynaklandığını belirlemek üzere Scheffe testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumu ile gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri arasında Scheffe testi sonuçları

Stratejiler	(I) BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma	(J) BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma	Ortalama Değişimi (I-J)	Standart Hata	p
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	Evet	Hayır	6.31(*)	2.33	.030
		Kısmen	2.31	2.01	.519
	Kısmen	Evet	-2.31	2.01	.519
Bilişim ve Proje Geliştirme Becerileri		Hayır	3.99	2.08	.164
	Evet	Hayır	3.97(*)	1.21	.007
	Kısmen	Evet	-1.32	1.05	.453
Bilişim ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri		Hayır	2.64	1.08	.056
	Evet	Hayır	5.31	2.16	.055
	Kısmen	Evet	-1.15	1.86	.827
Toplam		Hayır	4.16	1.93	.104
	Evet	Hayır	35.43(*)	12.88	.027
		Kısmen	12.63	11.12	.528

Tablo 7 incelendiğinde, anlamlı farklılığın BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu belirten öğretmenler ile bu konuda bilgi sahibi olmadığını belirten öğretmenler arasında ve bilgi sahibi olanlar lehine olduğu görülmektedir. BİT vizyonu hakkında kısmen bilgi sahibi olanların düzenledikleri öğretim etkinlikleri ile diğerlerinin düzenledikleri etkinlikler arasında ise anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Scheffe testi sonuçları her bir strateji dikkate alınarak incelendiğinde ise bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi ve bilişim ve proje geliştirme becerileri stratejisi kapsamındaki öğretim etkinlikleri açısından öğretmenler arasında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Farklılıklar BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu belirten öğretmenlerle bilgi sahibi olmadıklarını belirtenler arasında ve yine bilgi sahibi olanlar lehinedir.

BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumu ile gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri arasındaki anlamlı farklılıkların hangi grup lehine olduğunu belirlemek üzere gerçekleştirilen Scheffe testi, bu kapsama giren bilişim ve bilgi okuryazarlığı becerileri stratejisi için anlamlı farklılık vermemiştir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İÖBT öğretmenlerinin düzenledikleri BİT öğretim etkinliklerinin Türkiye'nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıklarına, mesleki deneyimlerine ve çalıştıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyine bağlı olarak değişim gösterip göstermediği iki yönlü varyans analizi (İki Yönlü ANOVA) ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 8 ve 9'da verilmiştir.

Tablo 8. Mesleki deneyim ve BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri üzerindeki etkisi için yapılan iki yönlü varyans analizi sonuçları

Stratejiler	Kaynak	sd	F	P
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	2	3.270	.044
	Mesleki Deneyim	2	2.891	.062
	Mesleki Deneyim * BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	4	.539	.708

Tablo 8'de verilen analiz sonuçları incelendiğinde, mesleki deneyim ve BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın öğretim etkinlikleri üzerindeki birlikte etkisinin anlamlı bulunmadığı görülmektedir. Her bir değişken tek tek incelendiğinde ise İÖBT öğretmenlerinin bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi kapsamında uyguladıkları öğretim etkinlikleri ile mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken; BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi farkındalık düzeyinden kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçları, üçüncü alt problemin sonuçlarıyla benzer biçimde, BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduklarını belirten öğretmenlerle bilgi sahibi olmadıklarını belirtenler arasında ve bilgi sahibi olanlar lehine olduğunu göstermiştir.

Tablo 9. Okulun sosyo-ekonomik düzeyi ve BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri üzerindeki etkisi için yapılan iki yönlü varyans analizi sonuçları

Stratejiler	Kaynak	sd	F	P
Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	2	2.138	.126
	Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeyi	2	3.504	.036
	Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeyi * BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	4	2.601	.044
Bilişim ve Çok Yönlülük	BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	2	1.339	.269
	Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeyi	2	2.230	.115
	Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeyi * BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	4	2.684	.039
Bilişim ve Ekolojik Denge Bilinci	BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	2	1.714	.188
	Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeyi	2	1.420	.249
	Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeyi * BİT vizyonu Hakkında Bilgi Sahibi Olma	4	2.694	.038

p<.05

Tablo 9'da verilen analiz sonuçları incelendiğinde, çalışılan okulun sosyo-ekonomik düzeyi ve BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın birlikte etkisinin, bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi, bilişim ve çok yönlülük stratejisi, bilişim ve ekolojik denge bilinci stratejisi kapsamındaki öğretim etkinlikleri üzerinde anlamlı olduğu görülmektedir.

Her bir değişkenin etkisi ayrı ayrı incelendiğinde ise BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın anlamlılığına dair bir veri elde edilememişken; okulun sosyo ekonomik düzeyinin bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi kapsamında yer alan etkinliklerin gerçekleştirilmesi üzerinde anlamlı etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuç İÖBT öğretmenlerinin Türkiye'nin BİT vizyonunu destekleyen etkinlikler gerçekleştirmelerinde okulun sosyo ekonomik düzeyinin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmaktan daha güçlü bir değişken olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 9'da verilen ilişkilere dair yapılan Scheffe testi sonuçları incelendiğinde de anlamlı farklılığın sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan okullarda çalışan öğretmenlerle düşük olan okullarda çalışan öğretmenler arasında ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan okullar lehine olduğu gözlemlenmiştir.

Türkiye'nin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Vizyonu Çevrimiçi Tartışma Ortamı Verileri Üzerinde Yapılan Analiz Sonuçları

Yöntem bölümümde açıklandığı gibi, Türkiye'nin BİT vizyonu konusunda bilgi sahibi olmak isteyen öğretmenlerin katılıma davet edildiği bir çevrimiçi tartışma ortamı oluşturulmuş ve ortamda, vizyon ve strateji kavramının anlamı, neden vizyona ihtiyaç duyulacağı, vizyonla ilgili metaforlar, Türkiye'nin BİT vizyonu ve stratejileri, vizyon-strateji-öğretim etkinlikleri arasındaki ilişki, MEB'in BİT vizyonu ile Türkiye'nin BİT vizyonunun örtüşüp örtüşmediği, etkinlik örnekleri vb. konular üzerinde tartışmalar yürütülmüştür. Tartışma ortamında gerçekleşecek öğrenmelerin ya da farkındalık değişimlerinin öğretim etkinliklerine de yansıtacağı düşünülmüştür. Ancak tartışma ortamına katılım istenilen düzeyde gerçekleşmemiştir. Bu nedenle ortamda yürütülen tartışma verilerinden temalar çerçevesinde alınan bazı yorumlar ilköğretim bilişim teknolojisi öğretmenlerinin Türkiye'nin BİT vizyonuna bakış açılarına dair ipuçları içermesi ve yukarıda verilen bulguları desteklemesi açısından anlamlı bulunduğundan burada paylaşılmıştır.

Başlangıçta BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu, çalıştığı okulun sosyo-ekonomik durumunun düşük olduğunu, laboratuvar imkânlarının yetersiz olduğunu belirten İÖBT öğretmenlerinden birinin, ortamda belirttiği "*Bence bize çok uzak bir ifade olmuş. Henüz gelişmekte olan bir ülkeyiz, vizyonumuzu güzel tanımlamışlar. Ama 20 yılda erişebileceğimiz bir vizyon mu bilemiyorum. Bilgi tabanlı ekonomi yaşadığımız yüzyılın mutlak gereksinimlerinden ama biz hala tarım ve hayvancılığın geçim kaynağı olduğu 88 yıllık bir cumhuriyet ülkesiyiz. Çok çalışmamız gerekiyor.*" ifadesi ve "*Bu ifadeler çok iddialı ve hatta bence gerçekten çok uzak. 1. sınıf öğrencisinden logaritma matematik konularını anlamasını beklemek gibi...*" ifadesi düşündürücüdür. Bu katılımcı vizyonu gerçekçi ve erişilebilir bulmamaktadır.

Vizyon farkındalığının önemine dair katılımda bulunan bir İÖBT öğretmenin "*Vizyon konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan öğretmenlerin vizyonu aktarmak için çaba göstermeyeceği gibi, vizyon konusunda liderlik vasıfları olmayan bir BT öğretmenin diğer öğretmen ve okul idaresine vizyon konusunda rehberlik etmesinin beklenemeyeceğini düşünüyorum. Okullardaki öğretmenleri BİT vizyonu konusunda bilinçlendirmek istiyorsak önce BT öğretmenleri olarak biz bu işi yapabileceğimize kendimiz inanmalıyız.*" görüşü vizyon hakkındaki farkındalığın ve farkındalığın artırılmasının BİT vizyonunu gerçekleştirmek için ön koşul olduğunu destekler niteliktedir.

Tartışma ortamında öne çıkan konulardan birinin de BİT vizyonunun gerçekleştirilmesinde önümüze çıkan engeller olduğu görülmüştür. Bazı katılımcıların ders saatleri, sınıf mevcudu ve BİT öğretim programı ile ilgili belirttikleri görüşleri şöyledir: "*Ders saatleri bir çok konuya öğrencilerin hakim olması için yeterli değil. Öğrenci çalışma kitaplarında bulunan kimi etkinlikler çok basit ve fazla zaman ayırmamayı gerektirirken; kimi etkinlikler ilgili kazanımları kazandırmak ve bunları pekiştirmek için yeterli değil.*", "*... bırakın her bireyin kendini en üst düzeyde geliştirmesini bilgisayara ders boyunca dokunamayan öğrenciler bile var. Sırayla yaptırırsanız bazen etkinlik uzun olduğunda sıra gelmiyor bazen de yarı da kalıyor. Hem ders saatleri yetersiz hem de sınıflar kalabalıkken öğrencilerin kendilerini bit alanında yeterli düzeyde geliştirmeleri pek mümkün görünmüyor açıkçası.*" Bu görüşler sınıfların kalabalık oluşunun, ders saatlerinin ve BİT öğretim

programının yetersiz oluşunun BİT vizyonuna hizmet eden etkinliklerin tümünün uygulanma düzeyinin azalmasına dolayısıyla BİT vizyonunun gerçekleştirilmesini güçleştirdiğine işaret etmektedir.

Başka bir katılımcı vizyonun gerçekleştirilmesinde İÖBT öğretmenlerinin önüne çıkan engellerden birini de idareciler ve öğretmenlerin BİT'e bakış açısını ortaya koyan gözlemi ile şu şekilde anlatmıştır: “.. Tokat'ta bir materyal geliştirme yarışması yapılacağı duyuruldu. Ben de katılmayı dedim. Yaptığım materyal; 1.basamağın bütün konularını kapsayan, etkileşimli bir ürün. Benim gibi bir arkadaşım daha bilgisayar ortamında 1. sınıf matematik için hazırladı. İki projeyi de görenler mutlaka birimizin kazanacağını söyledi. Fakat bizim materyallerden hiç biri değerlendirmeye dahi alınmadı. Nedeni: bilgisayar ortamında hazırlanan materyallerin çalıntı olup olmadığını bilemezlermiş. .. BT'ye bakış böyle iken varın siz düşünün halinizi.” Bu gözlem, öğretmen ve idareciler tarafından İÖBT öğretmenlerine teşvik verilmediğinde motivasyonun ve vizyona adanmışlığın sağlanmasının güç olacağını düşündürmektedir. Başka bir katılımcının “BİT öğretmenleri teşvik edilmeli ki gönüllülük olsun. Gönüllü çalışınca da BİT vizyonu doğrultusunda ilerlemek ve yeni vizyonlar oluşturmak zor olmayacaktır.” fikri de bu çıkarımı destekler niteliktedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma, İÖBT öğretmenlerinin Türkiye'nin BİT vizyonu hakkındaki farkındalıkları ile düzenledikleri BİT öğretim etkinlikleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu, Türkiye'nin çeşitli illerinde çalışan ve çevrimiçi ortamdan kendisine ulaşan ölçeğe cevap veren 77 öğretmenin oluşturduğu araştırmanın sonuçları aşağıda tartışılmıştır.

İÖBT öğretmenlerinin % 27.3'ü BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu; % 48.1'i kısmen bilgi sahibi olduğunu; % 24.7'si ise bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Bu değerler, BİT vizyonunun uygulayıcılarla paylaşılması ve benimsenmesinin sağlanması konusunda çalışma yapılmadığı düşünülürse olumlu sayılabilir.

Araştırmada çoğunlukla bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi kapsamına giren öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu strateji ve öğretim etkinlikleri incelendiğinde yaratıcılık, yenilikçilik, sorgulama, eleştirel düşünme, öğrenmeyi öğrenme, iletişim kurabilme, teknolojiye hâkim olma, bilgiyle dost olma, topluma ve çevresine duyarlı olma ve yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olma konularına vurgu yapıldığı görülmektedir. Türkiye'nin BİT vizyonu incelendiğinde, eğitim süreçlerinin bütününde vurgulanan bu becerilerin vizyonda da çok öne çıktığı ve geniş kapsamlı olduğu görülmektedir.

İÖBT öğretmenlerinin düzenledikleri öğretim etkinliklerinin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği araştırmadan elde edilen sonuçlardan bir diğeridir. BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olduğunu belirten öğretmenlerin etkinlikleri gerçekleştirme oranı bilgi sahibi olmadığını belirtenlerden anlamlı düzeyde daha yüksektir. Sonuçlar her bir strateji açısından ayrı ayrı incelendiğinde anlamlı farklılıkların, bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri, bilişim ve proje geliştirme becerileri ve bilişim ve bilgi okuryazarlığı becerileri olarak adlandırılan üç strateji kapsamındaki etkinliklere ilişkin olduğu görülmüştür. Bu sonuç, Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olan İÖBT öğretmen sayısı artarsa daha fazla BİT vizyonuna yönelik etkinlik gerçekleştirileceğine dair bir işaret olarak değerlendirilebilir.

Mesleki deneyim ve BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın öğretim etkinlikleri üzerindeki birlikte etkisi anlamlı bulunmamıştır. Her bir strateji tek tek incelendiğinde ise İÖBT öğretmenlerinin bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi kapsamında uyguladıkları öğretim etkinlikleri ile mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken; BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmaları arasında bilgi sahibi olanlar lehine anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuç, İÖBT öğretmenlerinin BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmalarının mesleki deneyimden daha güçlü bir değişken olduğunu

göstermektedir. Mesleki deneyimleri ne olursa olsun BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olan öğretmenlerin, BİT vizyonuna yönelik etkinlikler gerçekleştirdikleri sonucuna varılabilir.

Çalışılan okulun sosyo-ekonomik düzeyi ve BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın birlikte etkisinin, bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi, bilişim ve çok yönlülük stratejisi, bilişim ve ekolojik denge bilinci stratejisi kapsamındaki öğretim etkinlikleri üzerinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Her bir değişkenin etkisi ayrı ayrı incelendiğinde ise BİT vizyonu hakkında bilgi sahibi olmanın anlamlılığına dair bir veri elde edilememişken; okulun sosyo ekonomik düzeyinin bilişim ve yaşam boyu öğrenme becerileri stratejisi kapsamında yer alan etkinliklerin gerçekleştirilmesi açısından sosyo-ekonomik düzeyi yüksek okullarda çalışan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Buna göre İÖBT öğretmenlerinin Türkiye'nin BİT vizyonunu destekleyen etkinlikler gerçekleştirmelerinde okulun sosyo-ekonomik düzeyinin oldukça güçlü bir değişken olduğunu sonucuna varılabilir.

İÖBT öğretmenlerinin çevrimiçi tartışma ortamında yürüttükleri tartışmaların incelenmesi sonucunda:

- Öğretmenlerin bir kısmının Türkiye'nin BİT vizyonunu ilk kez gördükleri ve oldukça iddialı buldukları,
- Vizyon hakkında bilgilenenin yararına ilişkin olumlu düşünceye sahip oldukları,
- Sınıf mevcudu, ders programı, yönetici yaklaşımı gibi bazı engellerin vizyona uygun etkinlikler gerçekleştirmeyi zorlaştırdığı gibi bazı veriler sağlamıştır.

İÖBT öğretmenleri MEB'in Türkiye'nin BİT vizyonu hakkında herhangi bir bilgilendirme yapmadığını belirtmektedirler. Vizyon hakkında bilgilendirme eksikliği, vizyonun paylaşılmaması, öğretmenlerin vizyonu bilmemesine ve dolayısıyla benimsememesine neden olmaktadır (Gül, 1997). Bunun sonucu olarak İÖBT öğretmenleri kendi BİT vizyonlarına göre ya da vizyonsuzca bazı BİT etkinlikleri düzenlemekte ve bu da binlerce kişisel BİT vizyonu anlamına gelmektedir.

Çelik'in (1995) de belirttiği gibi, vizyon ancak güçlü bir okul kültürü ile hayat bulabilir. Bu doğrultuda bir İÖBT öğretmenin "Vizyonun gerçekleşmesi tüm öğretmenlerin katılımı ve işbirliği ile mümkündür; ancak okullarda BT dersine verilen önemin gittikçe azalması diğer öğretmenlerin BT dersine karşı inanç ve tutumlarını değiştirmektedir. BT öğretmenin vizyonun gerçekleşmesinde okullarda lider pozisyonunda olması ve BİT'in eğitimde kullanımının sağlayacağı yararlar konusunda diğer öğretmenleri bilinçlendirmesi gerekmektedir; ancak bunun için okul yönetiminin BT öğretmenine tam destek vermesi gerektiğini düşünüyorum, sanırım birçok kişi bu noktada sıkıntı çekmekte." görüşü, vizyon paylaşımının, oluşturulacak perspektif ve okul kültürünün vizyonun gerçekleştirilmesi sürecinde gerekli öğeler olduğuna işaret etmektedir (Harris, 2006; Senge, 2002).

Türkiye'nin BİT vizyonunun oluşturulmasından birkaç yıl sonra FATİH Projesi geliştirilmiş, projenin gerçekleştirilme sürecinde birçok soru işareti de beraberinde gelmiştir. BT derslerinin akıbeti, BT öğretmenlerinin görev tanımları konusunda oluşan belirsizlik ve BT öğretmenlerinin bu konuda duyduğu endişe Türkiye'nin BİT vizyonuna ulaşma sürecinde boşluklar oluşturmaktadır (Ökten ve Horzum, 2011). BT öğretmenlerinin tam da bu noktada ortaya koyacakları çaba, kendilerine olan bakış açısını değiştirebilir. Bireylere gerek derslerinde gerekse ders dışında sunacakları BİT perspektifi ile BT öğretmenlerinin birer uzman olarak FATİH projesi sürecinde vazgeçilmez öğeler oldukları anlaşılmalıdır.

Türkiye'nin geleceğini yetiştiren öğretmenlerin ülkenin vizyonuna adanmışlıklarının sağlanması başarıya ulaşmada çok önemli bir faktördür. MEB'in, Türkiye'nin BİT vizyonu ve buna paralel kendi BİT vizyonu, stratejisi ve eylem planı hakkında öğretmenlerin bilinçlenmesini; bunları benimsemesini ve gerçekleşmesine hizmet etmesini sağlamak üzere bilgilendirme yapması hayati önem taşımaktadır. Düzenlenecek hizmet içi eğitim, yazılı ve görsel basın aracılığıyla bilgilendirilme, bilinçlendirme; konuya ilişkin yazı, yayın ve programların teşvik edilmesi ile İÖBT öğretmenlerin vizyon farkındalığı sağlanabilir (TÜBİTAK, 2004b). Kurum çapında gerçekleştirilecek olan bu eylem, ülke çapında

vizyonun gerçekleşmesi yolunda bir kıvılcımdır. Gerek kişisel olarak, gerek kurumsal olarak gerekse bakanlık olarak temelde oluşturulması gereken ateşleyici gücün ve adanmışlığın yolunun bu olduğu söylenebilir.

Bu amaçla MEB, Türkiye'nin BİT vizyonu ve buna paralel kendi BİT vizyonu, stratejisi ve eylem planı hakkında öğretmenlerin bilinçlenmesini; bunları benimsemesini ve gerçekleşmesine hizmet etmesini sağlamak üzere çevrim içi sürekli eğitimler düzenleyebilir. Bu vizyonun gerçekleşebilmesi için neler yapılabileceğine dair çalıştaylar organize edebilir, yazılı ve görsel basın aracılığıyla bilgilendirme, bilinçlendirme sağlayabilir; konuya ilişkin yazı, yayın ve programları hazırlayabilir.

Şu anki BT öğretim programı MEB ve akademisyenler tarafından analiz edilebilir, vizyon ile tutarlılığı araştırılabilir; vizyon doğrultusunda güncellenebilir ya da yeniden düzenlenebilir. Öğretmenlerin öğretim etkinliklerini desteklemek için vizyona uygun etkinlik örnekleri geliştirilebilir ve çevrimiçi ortamda öğretmenlerle paylaşılabilir. Ayrıca MEB İÖBT öğretmenlerinin vizyona hizmet etmelerini kolaylaştırmak için laboratuvar imkânlarının iyileştirilmesi, ders saatlerinin artırılması, sınıf mevcutlarının düşürülmesi gibi yollarla çalışma ortamlarını ve şartlarını iyileştirebilir.

İÖBT öğretmenleri okul ortamında sunacakları perspektif ile kendilerine olan bakış açılarını değiştirecek olan bir okul kültürünün oluşmasına katkıda bulunabilir. Böylece Türkiye'nin BİT vizyonunu gerçekleştirebilmek için elverişli bir ortam oluşması sağlanacaktır.

REFERENCES / KAYNAKÇA

- Akar, Ö. (2003). Bilgi toplumu sürecinde ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin vizyon geliştirme düzeyleri (Ankara ili örneği). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Akgemci, T., Çelik, A. ve Ertuğrul, Ü.G. (2004). Vizyon Sahibi Örgütlerin Özellikleri: Konya Sanayi İşletmelerinde Yapılan Bir Araştırma. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19.
- Akıncı, A. ve Seferoğlu, S. (2010). "Teknoloji Politikaları, Kurumsal Vizyon Çalışmaları Ve Eğitime Yansımalar." *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*. Konya.
- Aydemir, N. (2000). Öğrenen Organizasyonların Oluşturulmasında Vizyon Paylaşımı, *İktisat, İşletme, Finans Dergisi*, 168.
- Bozkurt V. (1996). *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*, Sistem Yayıncılık.
- Çakır, R. ve Yükseltürk, E. (2010). Bilgi Toplumu Olma Yolunda Öğrenen Organizasyonlar, Bilgi Yönetimi ve E-öğrenme Üzerine Teorik Bir Çözümleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18, 2, 501-512.
- Çalık, T. (2010), *Öğrenen Örgütler Olarak Eğitim Kurumları*, <http://yordam.manas.kg/ekitap/pdf/Manasdergi/sbd/sbd8/sbd-8-09.pdf> adresinden 16.04.2011 tarihinde indirilmiştir.
- Çelik, V. (1995). Eğitim Yöneticisinin Vizyon ve Misyonu. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1, 1, 47-52.
- Çengel, Y. A. (2005). AB Sürecinde Rasyonel Eğitime Geçiş: Vizyon ve Misyon. *Milli Eğitim Dergisi*, 167.
- Çetin, S. (2009). Vizyon Yönetimi. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22.
- Demir, K. (2000). Vizyon Geliştirme Tutum Ölçeği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 1.
- Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş. (2009). İlköğretimde Yaşam Boyu Öğrenme için Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesi. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2, 6.
- DPT (2008). *Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi Nihai Dokümanları 2003-2005*. Bilgi Toplumu Dairesi. http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/Yayinlar/060100_DBTZNihaiDokumanlari.pdf adresinden 20.04.2011 tarihinde indirilmiştir.
- DPT (2006). *2006-2010 Bilgi Toplumu Strateji Belgesi*. http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/BT_Strateji/Diger/060500_BilgiToplumuStratejisi.pdf adresinden 20.04.2011 tarihinde indirilmiştir.

- DPT (2006), Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013), *Bilim ve Teknoloji Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: DPT.
- Durukan, F. (2006). Okul Yöneticisinin Vizyoner Liderlik Rolü, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2.
- Erçetin, Ş. (2000). *Lider Sarmalında Vizyon*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Erdem, M. Ve Akkoyunlu, B. (2000). “Bilgi Çağında Topluların Yerini Belirlemede Eğitim Sistemlerinin Rolü ve Öneriler.” *Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Konferansı III*. Ankara.
- Erdem, M. Ve Akkoyunlu, B. (2002) Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ve Bu Becerilerin Öğrencilere Kazandırılması İçin Düzenlenecek Öğrenme Ortamlarının Özellikleri. *Journal Of Qafqaz University*, 9, 125- 132.
- GESCI (2009). *ICT Teacher Professional Development Matrix and Planning Tool*. Retrieved on 03-August-2010 at URL <http://www.gesci.org/assets/files/ICT-TPD%20Planning%20Guide.pdf>
- Gül, O. (1997). Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Vizyonlarını Algılama ve Paylaşma Düzeyleri (Ankara İli Yenimahalle İlçesi Örneği). *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the Knowledge Society: Education in the Age of Insecurity*. Amsterdam: Teacher College Press.
- Harris, C. L. (2006). *Shared Vision*. Retrieved on 18-April-2011 at URL <http://www.pyramidodi.com/papers/vision.pdf>
- Ökten, G. Ve Horzum, M.B. (2011). “Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretimine Yönelik Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma.” *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Elazığ: Türkiye*.
- Özden, Y. (2000). *Eğitimde Dönüşüm, Eğitimde Yeni Değerler*, 3. Baskı. Ankara: Pegem Yayınları.
- Senge, P. (2002). *Beşinci Disiplin*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Timur, N. (2006). *Stratejik Yönetim*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- TÜBİTAK (2005). *Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Projesi, Eğitim ve İnsan Kaynakları Sonuç Raporu ve Strateji Belgesi*. http://www.TÜBİTAK.gov.tr/TÜBİTAK_content_files/vizyon2023/eik/EIK_Sonuc_Raporu_ve_Strat_Belg.pdf adresinden 22.06.2010 tarihinde indirilmiştir.
- TÜBİTAK (2004a). *Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları, 2003–2023 Strateji Belgesi*. <http://www.TÜBİTAK.gov.tr/home.do?ot=1&sid=472&pid=468> adresinden 22 Haziran 2010 tarihinde indirilmiştir.
- TÜBİTAK (2004b). *Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Projesi, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Sonuç Raporu*. http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/bit/bit_panel_sonuc_rapor.pdf adresinden 23.08.2011 tarihinde indirilmiştir.
- Yücel, İ. H. (2003). *Bilim Teknoloji Politikaları ve 21. Yüzyılın Toplumu*. <http://ekutup.dpt.gov.tr/bilim/yucelih/biltek04.pdf> adresinden 15.06.2010 tarihinde indirilmiştir.

EK 1. Türkiye'nin Bilgi Ve İletişim Teknolojileri (Bit) Vizyonu, Stratejisi Ve Öğretim Etkinlikleri

Vizyon 2023 – Eğitim Türkiye'nin 2023 BİT vizyonu

Özgürlükçü, eşitlikçi, bireysel farklılıkları gözetken ve değerlendiren, bireyin yaratıcılık ve hayal gücünü geliştiren, öğrenme ve insan odaklı; zaman ve mekan kısıtlarından arınmış, değişim esnekliğine sahip; her bireyin kendini özellikleri doğrultusunda en üst düzeyde geliştirebildiği; kendi özgün öğrenme teknolojilerini yaratmış ve yerinden yönetim ilkesi etrafında örgütlenmiş; toplumsal talebi karşılamaya yönelik; demokratik ve kendini yenileme gücüne sahip bir eğitim sistemi içinde; Özgür düşünen ve bağımsız karar verebilen, yenilikçi, özgüven sahibi, hayata olumlu bakan, barışçı; problem çözme, iletişim, organizasyon ve işbirliği yeteneği gelişmiş; bilim, sanat ve teknoloji üretebilen; girişimci, çevreye duyarlı; ulusal ve evrensel düzeyde iddia sahibi; ulusal ve evrensel değerleri özümsemiş; yurttaşların yetiştiği ve tüm insan kaynaklarını liyakata dayalı olarak değerlendirerek gelişmiş ülkelerle rekabet edebilen, dinamik, bilgi tabanlı ekonomiye sahip bir Türkiye (TÜBİTAK, 2005).

Türkiye'nin BİT Stratejisi		Örnek Öğretim Etkinliği
Strateji 1 Bilişim ve Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	Yaratıcı, sorgulayan, eleştirel düşünen, araştıran, öğrenmeyi öğrenen, iletişim kurabilen, teknolojiye hâkim, bilgiyle dost, topluma ve çevresine duyarlı, yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip bireylerin yetişmesini sağlayacak modeller ve eğitim ortamları geliştirilmelidir. (TÜBİTAK, 2005: 66) 2023 Vizyonunun gerçekleşmesinde stratejik öneme sahip eğitimcilerin, yetenek, beceri ve donanımlarını geliştirmenin ötesinde, bilgi çağının yaratıcı-yenilikçi uzmanları ve yetenekli bireyleri olabilmeleri yönünde mümkün olan en geniş imkânların yaratılmasına ve sürekliliğine özen gösterilmelidir. (TÜBİTAK, 2005: 62)	Tartışma, beyin fırtınası, büyük ve küçük grup tartışması gibi yaratıcı fikir üretmeyi özendiren yöntem ve teknikler kullanma.
Strateji 2 Bilişim ve Sanal Dünyada Etkililik	Uzaktan eğitimin yaygınlaşması ile birlikte, eğitimde görsel materyaller ve içerikleri öne çıkmış, hatta okul binalarının dışına çıkarak, gezerek ve görerek öğrenme yaygınlaşmaya başlamıştır. Okullarda verilen eğitim hizmetiyle kazandırılan bilgi ve beceriler ile bunların gerçek hayattaki uygulama alanları arasındaki kopukluk giderilmelidir. (TÜBİTAK, 2005: 31)	Dünyayı tanımaya dönük sanal gezintiler içeren etkinlikler gerçekleştirme.
Strateji 3 Bilişim ve ARGE Becerileri	Bir düşüncenin özgün bir ürüne dönüşmesi süreci, temel araştırma, uygulamalı araştırma, ürün ve üretim teknolojisi geliştirme, tasarım, tasarım doğrulama gibi aşamaları kapsar. "Gelişmiş ülke" olarak nitelendirilmek istiyorsak, bu aşamaların birbiriyle ilişkilendirilmesi sağlanmalıdır. (TÜBİTAK, 2005: 65) Vizyon 2023 çalışmasının ortaya koyduğu en önemli gerçek, Türkiye'nin teknolojik gelişme sağlamak ve arzuladığı sosyo-ekonomik hedeflere ulaşabilmek için en kısa sürede bir AR-GE seferberliği başlatmak zorunda olduğudur. Bu doğrultuda AR-GE personelinin yanı sıra, bu değişim sürecini yönetecek "değişimin ajanlarını" da yetiştirmesi ve geliştirmesi gerekecektir. (TÜBİTAK, 2005: 75)	Alandaki Gelişmelerle ilgili edindikleri bilgileri sınıf içi ya da sınıf dışı süreçlerde paylaşımları için fırsatlar yaratma.
Strateji 4 Bilişim ve Öğretimi Geliştirme Becerileri	Tüm öğretmen ve eğitimcilerin kendi ihtiyacı olan materyalleri geliştirebilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip hale getirilmesi tamamlanmalıdır. İnternet üzerinden paylaşılabilen eğitim nesnelerinin öğretmenlerce geliştirilmesi, yayınlştırılması ve uygulanması sağlanmalı. (TÜBİTAK, 2005: 80)	Öğrenme etkinliklerini kendisinin ya da öğrencilerinin geliştirdiği öğrenme materyalleri ile zenginleştirme.
Strateji 5 Bilişim ve Eleştirel Düşünme Becerisi	Eğitimin her kademesindeki eğitim programlarının içerdiği hedefler ve öğrenme etkinlikleri bireylerin kendi özgün fikirlerini özgürce ifade etme, her tür kaynaktan ulaşılan bilgiye bilimsel şüphecilikle yaklaşma cesaretine sahip olma ve kendisinininki de dâhil olmak üzere her türlü fikri sorgulayabilme bilincini kazandırmalıdır. (TÜBİTAK, 2005: 86)	Merak, sorgulama ve karar alma becerilerini geliştirici az yapılandırılmış açık uçlu sorular geliştirip kullanma.
Strateji 6 Bilişim ve Proje Geliştirme Becerileri	Teknoloji Panellerinde ifade edilen beklentiler doğrultusunda; sorun çözen, ekip çalışmasına yatkın, yaratıcı ve yenilikçi, bilimsel düşünen, etkili iletişim kuran, esnek, hızlı değişime ayak uydurabilen, girişimci, tasarımcı, özgün düşünen, fikri mülkiyete önem veren bireyler yetiştirilmelidir. (TÜBİTAK, 2005: 37) Eğitilmiş insanlarımızın, sokaktaki insandan farklı düşünebilmesi; dünya görüşümüzü geleneksel düşünme paradigmasından kurtarmasıyla mümkündür. Bunun kazandırılması için yenilikçi eğitim ve öğretim düşüncesi uygulanmalıdır. (TÜBİTAK, 2005: 66) Geleceğin Uzmanlık Alanları: Bilimin topluma yaygınlaştırılması (bilimsel düşünme bağlamında kullan) ve geleceğin uzmanlık alanları konusunda toplumun bilgilendirilmesi için gerekli mekanizmalar kurulmalı ve bu etkinliklere süreklilik kazandırılmalıdır. (TÜBİTAK, 2005: 87,109)	Bireysel projelerle öğrencilerin problemlerle bireysel olarak başa çıkma becerisi kazanmasını sağlayacak etkinlikler düzenleme.
Strateji 7 Bilişim ve Problem Çözme Becerisi	Eğitimde çağdaşlık, toplumun entelektüel kapasitesinin (beşeri sermaye) artırılması, öğrenci ve öğrenme odaklılık, araştırmalarda toplumun bilimsel ve teknolojik gereksinimlerinin öncelikleri, topluma hizmette entelektüel birikim paylaşımı, yol göstericilik ve toplumsal sorunlara çözüm üretme ön planda tutulmalıdır. (TÜBİTAK, 2005: 71)	Etkinliklerle toplumsal sorunlara çözüm ararken bilimsel düşünme becerilerini ön planda tutma.

<p>Strateji 8</p> <p>Bilişim ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri</p>	<p>BİT'in uygulamada kullanımı söz konusu edildiğinde "bilişim okuryazarlığı" kavramının mutlaka ele alınması gerekmektedir. (TÜBİTAK, 2005: 35)</p>	<p>Topladığı bilgilerle kendi bilgisini oluşturmasını ve paylaşmasını sağlayacak ortamlar hazırlama.</p>
<p>Strateji 9</p> <p>Bilişim ve Çok Yönlülük</p>	<p>Türkiye kültür ve uygarlığın en ileri aşamasında, dünya standardında üreten, ... küresel düzeyde etkili bir dünya devleti olmayı hedeflemektedir. (TÜBİTAK, 2005: 9)</p> <p>Bilim ve teknolojiye atılım sürecini başlatmak ve geleceğin teknolojilerine egemen olmak, insana, enformasyon ve iletişim altyapısına yatırım yapmak ve ulusal ölçekte bir insan kaynakları yönetimi sistemi kurmak...</p> <p>"Geleneksel Eğitim Sistemimiz" köklü bir değişimle;</p> <p>a. İnsanımıza, bilim, sanat ve teknolojiye, özgün bilgi üretme yeteneği kazandıran,</p> <p>b. Yaşam boyu öğrenme yetileri geliştiren,</p> <p>c. Formel eğitim dışında ömür boyu eğitim ve alanlar arası geçişi sağlayacak (disiplinler arası) öğrenim ortamları yaratan,</p> <p>d. Eğitimin tüm taraflarını, sivil toplum kuruluşları ve aileler dâhil olmak üzere katılımcı ve demokratik biçimde bir araya getiren bir yapı kazanmalıdır.</p> <p>Bu yapısal değişim ve dönüşüm sonucunda, toplumun tüm kesimlerinde yaratılan farkındalık, etkin katılım, sorumluluk bilinci ve sosyal sinerji ile, dinamik ve sürdürülebilir kalkınma ve küresel rekabet yeteneği yüksek bir toplum gerçekleşmelidir. (TÜBİTAK, 2005: 61)</p> <p>İlköğretim kademesinden başlayarak, yetenekli öğrencilerin bilim ve teknoloji alanına yönelmelerine olanak tanıyacak ve özendirilecek düzenlemeler yapılmalı. (TÜBİTAK, 2005: 84)</p>	<p>Farklı sosyal ve kültürel gruplara dâhil olan öğrenenlerin çevrimiçi tartışma ortamlarında katkı ve işbirliği yapmalarına dönük etkinlikler planlama.</p>